

POSTADRES
Postbus 20
7500 AA ENSCHEDE

BEZOEKADRES
Hengelsestraat 51

TELEFOONNUMMER
14053

Aan de Gemeenteraad

DATUM
4 april 2023

ONS KENMERK
2300028430

BEHANDELD DOOR
R.H.J. Marsch

UW BRIEF VAN

UW KENMERK

DOORKIESNUMMER
(053) 481 71 42

ONDERWERP

Uitvoeringsprogramma Enschedese Arbeidsmarkt Aanpak 2023

Geachte leden van de Raad,

Het college stelde op 11 april 2023 het Uitvoeringsprogramma Enschedese Arbeidsmarkt Aanpak (EAA) vast. In deze brief vatten wij de hoofdpunten van dit uitvoeringsprogramma samen. Het Uitvoeringsprogramma is als bijlage bij deze brief gevoegd.

Beleidscyclus EAA

We geven de EAA vorm door een meerjarig beleidskader dat door uw Raad is vastgesteld op 30 september 2019. Het beleidskader geldt voor onbepaalde tijd. Het college stelt jaarlijks een Uitvoeringsprogramma om bij de uitvoering van het beleid in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen. Een vast onderdeel van het Uitvoeringsprogramma is de evaluatie van de resultaten over de eerste drie kwartalen van het afgelopen jaar. Hierbij betrekken we onze cliënten, onze medewerkers, aanbieders van instrumenten en de BAS.

Het Uitvoeringsprogramma EAA 2023 zoomt in op de accenten in ons beleid voor Werk en Inkomen voor het komende jaar.

Ontwikkelrichting EAA

Sinds de vaststelling van het beleidskader in 2019 hebben we een beweging ingezet naar meer intensieve en meer integrale ondersteuning van inwoners. Dat heeft geleid tot kleinere caseloads, maatwerkscholing en het introduceren van beleidsregels die uit gaan van vertrouwen in onze inwoners.

We zien dat onze lobby voor wijzigingen in de Participatiewet tot resultaat leidt. Het Rijk wil de regels wijzigen over de zoektijd voor jongeren, toekenning van uitkering met terugwerkende kracht en meer maatwerk bij het opleggen van maatregelen. Dit ondersteunt de gewenste beleidsontwikkeling. Daarnaast ontvangen we in 2023 een groter aandeel uit het landelijk budget. De extra middelen bieden meer mogelijkheden om inwoners te ondersteunen.

Hoofdpijnen EAA 2023

Dit jaar kozen we ervoor om in het Uitvoeringsprogramma EAA minder in te gaan op 'wat' we doen voor onze inwoners en meer te focussen op onze resultaten en op 'hoe' we onze inwoners ondersteunen.

Arbeidsmarktontwikkelingen

De economie groeide in 2022, waardoor er meer vacatures dan werkzoekenden zijn. Doordat de beroepsbevolking krimpt, neemt het tekort aan arbeidskrachten de komende jaren verder toe. De arbeidsmarkt wordt nog 'krapper'. Dat kan gevolgen hebben voor het voorzieningenniveau en voor nieuwe ambities, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid. Er zijn ook ontwikkelingen die de krapte juist wat temperen. Door allerlei onzekerheden, zoals de oorlog in Oekraïne, verwachten we dat de economische groei in 2023 wat afvlakt. Het Rijk past de regels voor tijdelijke contracten en parttime werken aan in de hoop dat meer mensen gaan werken. En er treden de komende jaren naar verwachting meer statushouders en ontheemden toe tot de arbeidsmarkt.

De strategische arbeidsmarktagenda van het Bestuurlijk Werkbedrijf richt zich op de volledige markt van vraag en aanbod en houdt zich bezig met de, verwachte, arbeidsmarktkrapte.

Ontwikkeling bijstandsbestand

Gemeenten richten zich op een deel van de arbeidsmarkt. Onze primaire taak is de ontwikkeling van inwoners die afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering.

Het aantal inwoners met een bijstandsuitkering nam de laatste jaren af. Bijna iedereen die zelfstandig naar werk kan groeien is inmiddels aan het werk. Inwoners die afhankelijk zijn van ondersteuning vanuit de bijstand, hebben vaak een langere afstand tot de arbeidsmarkt. De groep is ouder, kent meer taalproblemen en het aandeel van mensen met een arbeidsbeperking (=doelgroep Loonkostensubsidie, afgekort LKS) groeit. Er is een stevige mismatch tussen het aanbod (of de capaciteiten) van werkzoekenden en de vraag van werkgevers. Er is per werkzoekende dan ook steeds meer ondersteuning nodig. Binnen de huidige capaciteit lopen we op termijn tegen grenzen aan als het gaat om het op peil houden van de uitstroom naar werk. Dat betekent dat we binnen de huidige capaciteit op termijn tegen grenzen aanlopen als het gaat om het op peil houden van de uitstroom naar werk. Het college monitort de ontwikkelingen en komt er bij uw Raad op terug wanneer de doelen uit de begroting onder druk komen te staan.

Zo'n 60% van het bijstandsbestand heeft een lange afstand tot de arbeidsmarkt. Hoewel dit geen statische groep is – ook in deze groep stromen namelijk mensen door, of terug – geeft het wel een beeld over de potentie van het bijstandsbestand. Het viel ons op dat de minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen in haar kamerbrief 'Stand van zaken Participatiewet in balans' van 28 november 2022 over eenzelfde percentage schreef.

U kunt de actuele ontwikkelingen op de Twentse arbeidsmarkt ook zelf volgen via bijvoorbeeld [Regio in Beeld](#) of de [Twentse Arbeidsmarkt Monitor](#).

Resultaten 2022

De EAA draagt bij aan drie doelen uit de doelenboom. We liepen eind september op koers bij het realiseren van deze doelen.

- Ons doel was om in 2022 tenminste 21% van het bijstandsbestand te helpen participeren door een maatschappelijk activeringstraject in te zetten. Eind september liepen er 1.241 trajecten. Dit komt neer op 21,8% van het bijstandsbestand op dat moment. Voor 2023 is de doelstelling om dit percentage te laten groeien naar 22%. Ook ondersteunen we inwoners die al participeren om dat te blijven doen en/of door te groeien naar werk.
- In 2022 hebben we een tekort op het BUIG-budget. Dat komt door een combinatie van factoren. In 2021 daalde de omvang van ons bijstandsbestand harder dan in de rest van het land. Dit leidde tot een financieel voordeel op het BUIG-budget. In 2022 daalde de omvang van ons bijstandsbestand relatief gezien wat minder hard. Daarnaast is het BUIG-budget verlaagd als gevolg van een budgetkorting. Het tekort komt uit op €5,7 miljoen euro. Het tekort wordt voor €1,73 miljoen gedekt uit de algemene middelen, conform vastgestelde begroting'. Daardoor resteert in 2022 nog een tekort van ongeveer € 4 miljoen op het BUIG-budget.
- In 2023 verwachten we uit te komen met het BUIG-budget, omdat ons aandeel in het landelijk budget stijgt.
- Ons doel was om het percentage LKS-contracten ten opzichte van de doelgroep in 2022 tenminste uit te bouwen tot 43,5%. Met een resultaat van 57,4% haalden we het doel ruim. We zetten er op in om de doelgroep te vergroten door inzet van de praktijkroute, zodat meer werkzoekenden in aanmerking komen voor LKS. Deze werkzoekenden vinden in 2023 wellicht niet allemaal werk. Dat zou ervoor kunnen zorgen dat het percentage daalt. De doelstelling die in de programmabegroting voor 2023 is geformuleerd ligt daarom lager dan het resultaat van 2022. Het doel is 45% van de LKS-doelgroep met LKS aan het werk te helpen of te hebben.

We investeren steeds meer in onze bijstandspopulatie. Dat dit nodig is vanwege de vraag van werkgevers enerzijds en de uitdagingen die werkzoekenden ervaren anderzijds, is wel duidelijk. De resultaten onderstrepen dat we met ons beleid de goede richting zijn ingeslagen. Het bijstandsbestand kromp van 6.352 in 2018 naar 5.719 in september 2022. In september 2022 gaat het om 187 uitkeringen minder dan aan het begin van dat jaar.

Deelresultaten 2022

Er is van oudsher sprake van flinke financiële druk op het BUIG-budget (waarvan we bijstand betalen) en het Participatiebudget. Daarom schonken we in het verleden veel aandacht aan de volledige uitstroom uit de bijstand naar werk. Dat geeft echter niet het volledige beeld van de inzet en resultaten van de afdeling Werk & Inkomen. De opsomming hieronder geeft een breder beeld.

- We begeleiden 2.500 inwoners actief naar werk, hiervan zijn 1.412 geregistreerde trajecten richting werk.
- Er zijn 907 inwoners uit de bijstand gestroomd, waarvan 430 naar werk en 50 naar studie.
- Van de 430 inwoners die zijn uitgestroomd naar werk zijn er 221 geplaatst op een vacature vanuit de gemeente. Ook hebben 209 inwoners zelf een baan gevonden.
- De gemeente begeleidt ook inwoners die al aan het werk zijn. Er werken 648 mensen parttime in combinatie met bijstand. Er werken 442 inwoners met LKS en 261 met LKS zonder bijstand.
- Er zijn 1241 inwoners die een participatietraject volgen.

Aandachtspunten 2023

In 2023 gaan we door met verbeteren van onze dienstverlening; meer begeleiding en meer aandacht voor de belemmeringen die mensen ervaren. Dat we hiermee op het goede spoor zitten bewijzen de goede resultaten op het gebied van uitstroom naar werk en participatie van de afgelopen jaren. Een belangrijk signaal is dat de klanttevredenheid is toegenomen; van een 6,8 naar een 7,2.

De invoering van de ketenaanpak in 2022 biedt goede kansen voor de verdere verbetering van de dienstverlening. Door consulenten van verschillende afdelingen samen te brengen in een keten kunnen we de ondersteuning aan bijstandsgerechtigden beter op elkaar afstemmen. Hierdoor moet het voor hen makkelijker worden om stappen te maken in de keten van dagbesteding naar werk.

De keten van dagbesteding naar werk is ook versterkt door het toevoegen van nieuwe instrumenten. Zo versterken we zwakke of ontbrekende schakels.

Voor bijstandsgerechtigden met een lange afstand tot de arbeidsmarkt is in 2022 Duurzame maatschappelijke banen aan de onderkant van ons instrumentarium toegevoegd. In 2023 zetten we OpMaat in. OpMaat is ontwikkeld met behulp van bijstandsgerechtigden en maatschappelijke instellingen. Het is een doorontwikkeling van de Doen!beurs. Het evenement wordt kleinschalig, persoonlijk en is gericht op de motivatie van deelnemers.

Het instrumentarium voor de ontwikkeling naar werk versterken we verder door de doelgroep voor loonkostensubsidie (LKS) te verbreden. We zetten de zogenaamde praktijkroute in om meer inwoners in aanmerking te laten komen voor LKS dan in het verleden.

Hierdoor kunnen zij eerder starten met (parttime) werk. Een tweede belangrijke extra schakel in dit stuk van de keten is de inzet van DCW als re-integratiebedrijf. DCW biedt uitgebreide (re)diagnose en trainingstrajecten die goed passen bij de vraag van onze werkzoekenden.

We zetten extra in op de doelgroep statushouders door meer personeel in te zetten en extra instrumenten in te kopen voor inburgering. Hiervoor ontvingen we tijdelijk aanvullende middelen van het rijk.

Advies BAS

De BAS is betrokken bij de totstandkoming van het Uitvoeringsprogramma EAA. Tijdens de voorbereiding van het beleidsproces gaf de BAS een aantal aandachtspunten mee.

1. De BAS vroeg aandacht voor de begeleiding van inwoners die willen participeren en/of van daaruit verder willen groeien. Dit maakt het college mogelijk door meer capaciteit in te zetten bij het RAP-team en meer externe ondersteuning in te kopen bij onder andere M-Pact en Alifa. Door hieraan meer aandacht te bieden, hopen we dat meer inwoners participeren en dat er uiteindelijk ook meer inwoners doorgroeien vanuit participatie naar werk.
2. De BAS gaf ook een signaal af ten aanzien van de positie van inwoners die een andere taal spreken, een buitenlands diploma hebben of een beperking hebben. Samen met Vizier brengen we een maatschappelijk debat op gang. Het signaal dat we willen afgeven is dat een investering in kwetsbare inwoners een verstandige, duurzame investering is.

De BAS gaf op 16 maart 2023 aan op dit moment niet in staat te zijn om deze adviesaanvraag op te pakken. De focus van de BAS ligt op dit moment op de herontwikkeling. Het voornemen van de BAS is om per 1 mei 2023 de adviesfunctie weer op te pakken.

Tot slot

We zien dat ons beleid de afgelopen jaren succes heeft. De investering in persoonlijke aandacht werpt zijn vruchten af. Er zijn in 2022 weer minder inwoners afhankelijk van een bijstandsuitkering. En het aandeel inwoners in de bijstand dat deelneemt aan maatschappelijke activiteiten als vrijwilligerswerk of scholing is toegenomen.

De krappe arbeidsmarkt biedt meer kansen op werk, ook voor kwetsbare werkzoekenden. Het college probeert de uitstroom naar werk op peil te houden door met het Uitvoeringsprogramma EAA 2023 zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij de, steeds intensievere, begeleidingsvraag van onze inwoners.

Het college gaat graag met uw Raad in gesprek om het Uitvoeringsprogramma EAA 2023 uitgebreider toe te lichten.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de loco-Secretaris, de Burgemeester,

(E.A. Smit)

(R.W. Bleker)

Bijlagen:
Uitvoeringsprogramma EAA 2023